

BÖLÜM 2

FRANSIZCA ADIL TÜMLEÇ KULLANIMININ YANLIŞ ÇÖZÜMLEMESİ YÖNTEMİYLE KARŞITSAL BİR İNCELEMESİ

Yusuf TOPALOĞLU¹

Giriş

Yabancı dil öğrenimi, ana dilindeki ve yabancı dildeki dilbilgisinin, sözcüklerin ve anlam eşdeğerliliklerinin çevrilip aktarılmasıyla gerçekleşmektedir (Bouton, 1993, s. 68). Yabancı dil öğrenim sürecinde, bu dilin yapısı, yeni biçimsel ve sözdizimsel değişimlere uğrayarak ana dilinin yapısına uydurulmaya çalışılmaktadır. Bu süreç, yabancı dil öğrenen öğrencilerde, birbirinden farklı öğrenme sorunlarının belirmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda Whitney, “temel bilimler” ve “uygulamalı bilimler” arasında yakın bir bağ kurulmasına ihtiyaç duyulduğunu öne sürerek, dilbilimin dil öğretimi ve öğrenimini kapsaması gerektiğini dile getirmiştir (Paveau ve Sarfati, 2003, s. 35). Böylelikle, yapısalcı dilbilimin gelişmesi ile birlikte, dil öğrenimi ve öğretimi üzerine önemli ve güçlü etkiler gerçekleşmiştir. Bu durum ise, “ne ve nasıl öğrenilir ve öğretilir?” sorularını beraberinde getirmiştir (Valenzuela, 2010, s. 74). Dolayısıyla, bu öğrenme soruları ve sorunları ile dili ve dil öğrenimini ve öğretimini ilgilendiren her alanda uygulamalı dilbilime ihtiyaç duyulmuştur. 1940’larda Amerika Birleşik Devletleri’nde ortaya çıkan uygulamalı dilbilimin bir disiplin olarak oluşturulması, modern bilimsel dilbilim için elverişli uygulamalar bulma çabasından doğmuştur. Uygulamalı dilbilim, dil ile ilgili sorunların çözümüne veya dili içeren sosyal sorunların iyileştirilmesine, dilin nasıl öğrenildiğine ve nasıl kullanıldığına odaklanan bir bilim dalıdır (Karaağaç, 2012, s. 176).

Uygulamalı dilbilim, dil öğretiminde yanlış çözümlemesi, dil öğrenimi, öğretimi ve edinimi araştırmaları, uygulamayı temel alan dil kuramları, uygulamalı dil kullanımı gibi dile ilişkin sorunların çözümüyle ilgili bilgi alışverişinde bulunduğu birçok bilim dalını kapsamaktadır. Dile ilişkin tüm bu konular gibi yabancı dil öğrenimi ve öğretimi de uygulamalı dilbilimin araştırma alanlarından biridir. Bununla birlikte, uygulamalı dilbilimin, ana dilin edinimini, yabancı dil

¹ Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, ytopaloglu@nku.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-2832-6902

birlikte, aynı anda seçme ve dizim yanlışının yapıldığı ve adil tümleçler ile beraber bulunması gereken ilgeçlerin de işleve konulmadığı görülmektedir. Kimi Fransızca adil tümleçlerin Türkçede eşdeğerinin olmaması, bu yapıların öğrencilere yabancı gelmesine ve bu nedenle öğrencilerin bu adil tümleçleri diğer adil tümleç biçimleri üzerine genelleştirmelerine neden olmaktadır. Böylece bu yanlış türleri üretimine, dil içi aşırı genelleştirme ve kimi kullanımlarda diller arası girişiklik nedeninin yol açtığı anlaşılmaktadır.

Fransızca adil tümleçlerin daha iyi bir biçimde öğrenim sürecinde kullanılabilmesini sağlamak adına göz önünde bulundurulması gereken birkaç didaktik düşünceleri paylaşmak yararlı olacaktır. Öncelikle, öğrencilerin Fransızca adil tümleçlerin işleyiş biçimini anlamalarına ve tümce içinde doğru bir şekilde işleve koymalarına daha iyi rehberlik etmek için izlenecek yöntemsel yolların dikkate alınması gerekmektedir. Özellikle dilbilgisi içeriğinin öğrenciler tarafından içselleştirilebilmesini sağlamak için, yazılı anlatım gibi diğer ders içerikleri ile kademeli bir biçimde birleştirilebilir olmasına ve öğrencilerin becerileri göz önünde bulundurularak dört yıllık eğitim süreci boyunca dengeli bir şekilde dağıtılabilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, Fransızca adil tümleçlerin kullanım mantığını daha iyi anlamak için, tümce içinde kullanılan eylemlerin geçişli (fr. transitif) mi geçişsiz (fr. intransitif) mi olduğu öğrencilere kavratılmalıdır. Bu adil tümleçlerin öğrenim sürecini başarılı ve verimli olmasını sağlamak için, aktarma stratejisi dikkate alınarak ve karşıtsal çözümleme yapılarak her iki dildeki adil tümleçlerin benzer ve farklı yönleri öğrencilere açıkça gösterilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Akın, C. (2007). Türkiye Türkçesinde Cümlede Tümleçler Üzerine. Afyon Kocatepe Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 205-2019.
2. Alan, S. (2013). Fransızca Öğrenen Türklerin Yaptıkları Adil Yanlışlarının Çözümlemesi. *Dil Dergisi*, 168(2), 43-64.
3. Aliouat, F. Z. (2012). *L'enseignement et l'apprentissage du français à l'école « El-Nahdha » d'Abu Dhabi*. Paris, France: Université Paris-Sorbonne Abu Dhabi.
4. Bayraktaroğlu, S. (1979). Yabancı Dil Öğrenim Güçlükleriyle İlgili Araştırma Yöntemleri. *İzlem: Yabancı Dil Öğretimi Dergisi* (3), 2-13.
5. Belkacem, H. (2009). Les interférences lexicales d'ordre phonétique dans la production écrite d'élèves de terminale. *Synergies Algérie* (4), 281-294.
6. Bosnalı & Topaloğlu, (2018). Fransızca Tanımlık Ulamının Yanlış Çözümlemesi Yöntemiyle Karşıtsal Bir İncelemesi. Atatürk Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 1203-1222.
7. Bouton, C. (1984). *La linguistique appliquée*. Que sais-je? Paris: Presses Universitaire de France.
8. Březinová, M. (2009). *L'interférence linguistique en enseignement de la langue française*. Diplomová práce, Pedagogická fakulta Katedra francouzského jazyka a literatury: Masarykova Univerzita.

9. Brown, H. D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching*. Longman, San Francisco.
10. Choi-Jonin, I. & Delhay, C. (1998). *Introduction à la méthodologie en linguistique*. Presses universitaires de Strasbourg.
11. Collombat, I. (2009). La didactique de l'erreur dans l'apprentissage de la traduction. *The Journal of Specialised Translation*, 37-54, Université Laval, Québec, Canada.
12. Corder, S. P. (1981). *Error Analysis and Interlanguage*. London: Oxford University Press.
13. Çetinkaya, G. (2015). Yanlış Çözümlemesi: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen B2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazılı Metinlerine İlişkin Görünümler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 164-178, Mannheim, Germany.
14. Debyser, F. (1970). La linguistique contrastive et les interférences. (Ed.) Emmanuèle Wagner, *Langue française, apprentissage du français langue étrangère*, 31-61. Paris : Larousse.
15. Delice, H. İ. (2003). Türkçe Sözdiziminde Tümleş. *Türk Dili ve Edebiyatı Makaleleri*, 3(3), 299-336.
16. Ellis, R. (1997). *Second Language Acquisition*. Oxford University Press.
17. Fries, C. C. (1945). *Teaching & Learning English as a Foreign Language*. USA: The University of Michigan Press.
18. Gaoudi, F. (2012). *Les interférences morphosyntaxiques à l'oral et à l'écrit, chez les apprenants de la 4ème année moyenne*. Batna, Algérie: République Algérienne Démocratique et Populaire, Thèse de doctorat, Université El-Hadjar Lakhdar.
19. Grevisse, M. & Goosse, A. (2011). *Le bon usage, grammaire langue française*. 15. basım, Paris: De Boeck & Duculot.
20. Hanafi, A. (2014). The Second Language Influence on Foreign Language Learners' Errors: The Case of the French Language for Algerian Students Learning English as a Foreign Language. *European Scientific Journal June*, (2), 30-39.
21. Jabeen, A. (2015). The Role of Error Analysis in Teaching and Learning of Second and Foreign Language. *Education and Linguistics Research*, 1(2), 52-61.
22. Karaağaç, N. D. (2012). Des erreurs linguistiques et des effets de contexte: analyse de différents types d'erreurs commises par les étudiants Turcs. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(23), 175-184.
23. Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri: Şekil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
24. Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers*. United States of America: Michigan University.
25. Mounin, G. (2012). *Dictionnaire de la linguistique*. France: Les Presses Universitaires de France.
26. Odlin, T. (1997). *Language Transfer: Cross-linguistic influence in language learning*. New York: Cambridge University Press.
27. Paveau, M.-A., & Sarfati, G.-E. (2003). *Les grandes théories de la linguistique: de la grammaire comparée à la pragmatique*. Paris, France: Armand Colin.
28. Richards, J. (1971). *Error Analysis and Second Language Strategies*. Indiana University, Canada.
29. Şavlı, F. (2009). Interférences lexicales entre deux langues étrangères: anglais et français. *Synergies Turquie* 2, 179-184.
30. Sörös, A. (2008). *Typologie et linguistique contrastive: Théories et applications dans la comparaison des langues*. Berlin: Peter Lang.
31. Topaloğlu, Y. (2020). Karşıtsal Dilbilim ve Yanlış Çözümlemesi: Türk Öğrencilerin Fransızca İlgili Adılları Kullanımı. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları İçinde* (135-155), Mesut Gün Erdem Dağstanlıoğlu (Ed.), Yenişehir/Ankara: Akademisyen Kitabevi.
32. Valenzuela, O. (2010). La didactique des langues étrangères et les processus d'enseignement/apprentissage. *Synergies Chili* 6, 71-86.